

%%%Trykk F11 for å plassere markøren der du skal begynne å skrive%%%

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Jørn A. Haugen

Arkiv: V61 &13

Arkivsaksnr.: 09/5713-3

Saken skal sluttbehandles av: Formannskapet

HØRING - FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN

Rådmannens innstilling:

::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓

Til Landbruks- og matdepartementets forslag til å innføre en vernehjemmel i jordloven avgir Stange kommune følgende høringsuttalelse :

1. Stange kommune er enig i at det er viktig å verne de mest verdifulle jordressursene og hindre at disse blir nedbygd. Noe nedbygging er imidlertid ikke til å unngå spesielt ved utbygging av kommunikasjonsårer, men også når andre samfunnsinteresser skal ivaretas.
2. Stange kommune mener at plan- og bygningsloven gir mulighet for å praktisere et strengt jordvern, samtidig som en foretar en avveining mot andre samfunnsinteresser. Dette kan eventuelt skje i et regiononalt plansamarbeid slik som en har hatt i Hamar-regionen i lengre tid
3. Departementets forslag om vernehjemmel i jordloven bygger på det grunnlaget at dagens praktisering av jordvernbestemmelsene i jordloven og plan- og bygningsloven er utilstrekkelig. Det er ikke som bakgrunn for forslaget til vernehjemmel i jordloven gitt en vurdering av andre måter å stramme inn praktiseringen av jordvernet. Slike muligheter fins allerede i plan- og bygningsloven gjennom statlige planretningslinjer, regional planstrategi, regional plan og planbestemmelse foruten gjennom statlig og regional deltaking i kommunal planlegging. Disse mulighetene bør utnyttes framfor å lage ytterligere et nytt forvaltningsregime.
4. Kommunen ønsker derfor at det ikke innføres en egen vernehjemmel med et nytt byråkratisk forvaltningsregime.

Stange, den 20.11.2009

Stein Erik Thorud
Rådmann

Jørn A. Haugen

::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑

[... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓](#)

SAKSOPPLYSNINGER

Bakgrunn:

Statens landbruksforvaltning (SLF) har på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet lagt fram forslag til vernehjemmel i jordloven.

Departementet har sendt forslaget på høring med frist 10. januar 2010. Det ble i ordfører og rådmannsmøte 20/10 bedt om at kommunene behandlet saken og at en søkte i tillegg å få en felles høringsuttalelse fra regionrådet den 15. desember.

Årsaken til at arbeidet er satt i gang er regjeringens mål for jordvernet, hvor det blant annet er uttrykte mål å;

- halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010
- stimulere kommunene til å utpeke kjerneområder for landbruk som grunnlag for kommunale planavklaringer
- stimulere til regionale planprosesser i by- og tettstedsområder, der det trekkes langsiktige jordvernengrenser
- arbeide for å redusere avgangen av dyrka mark til samferdselstiltak

Hovedmomentene i forslaget er som følger:

- Kongen får i ny § 8b i jordloven, myndighet til å gi verdifulle jordressurser varig vern som jordvernområder. Dette innebærer at jordbruksdriften i jordvernområdet i hoved-saken vil fortsette som før.
- Det er ikke aktuelt å verne all dyrka jord, faktorer som skal vektlegges ved utvelgelsen av jordvernområder vil være;
 - arealenes egnethet til mat- eller fôrproduksjon.
 - om arealene har eller kan få noe å si for nasjonal eller regional mat- eller fôrproduksjon.
 - om arealene er av en viss størrelse og ligger samlet.
 - om arealene ligger i et område der det er eller kan ventes å bli utbyggingspress.
- Myndigheten til å gi samtykke til omdisponering av dyrka jord i jordvernområdene plasseres hos fylkesmannen. Det kan gis fritak fra omdisponeringsforbudet dersom tiltaket ikke strider mot formålet til vernevedtaket og har lite å si for verneverdiene i jordvernområdet, eller samfunnsinteresser av særlig stor vekt taler for det.
- Det skal legges til rette for gode medvirkningsprosesser slik at grunneiere, planmyndigheter og andre får anledning til å uttale seg, og det spesifiseres i lovteksten at hensynet til vern av dyrka jord skal veies mot andre viktige samfunnsinteresser. Fylkesmannen fremmer forslag til jordvernområder overfor SLF, som deretter vurderer og avgjør hvilke konkrete områder som skal utredes for vern.
- Vedtak om jordvern skal gå foran gjeldende og framtidige arealplaner. Vedtak om vern skal gå foran gjeldende reguleringsplaner med mindre det er gitt endelig byggetillatelse i medhold av plan- og bygningsloven.

Hvor stort omfang eventuelle jordvernområder vil få er usikkert, men det er store sammenhengende arealer med matjord av meget god eller god kvalitet i Hamar, Løten, Stange og Ringsaker. Det er derfor stor sannsynlighet for at vi vil få jordvernområder hvis forslaget blir vedtatt.

Vurdering:

Jordvernet står allerede sterkt, og det er et generelt forbud mot omdisponering av dyrka og dyrkbar mark etter jordloven. Jordvern har også høy prioritet i kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven. Dagens regelverk i jordloven og plan- og bygningsloven burde i utgangspunktet kunne ivareta jordverninteressene godt nok.

Et alternativ til en ny vernehjemmel ville være at kommunale og spesielt regionale planmyndigheter benytter eksisterende regelverk og skjerper praksisen når det gjelder omdisponering av dyrka jord, hvis denne er i strid med vedtatte nasjonale føringer. I Hamar-regionen opplever vi at jordvern har stort fokus og i stor grad styres av overordnet myndighet, spesielt gjennom arbeidet med Fylkesdelplan for Samordnet Miljø-, Areal-og Transportarbeid (SMAT). Hele intensjonen med SMAT som startet på slutten av 1990 tallet var at det skulle foretas en slik avveining hvor en hadde sterkt fokus på jordvern. Samtidig vil det være behov for omdisponeringer spesielt til kommunikasjonsårer da bosettingen ofte er lokalisert i de beste jordbruksområder. Dette er noe en vil oppleve framover ved bygging av gang- og sykkelveger, dobbeltspor jernbane og utbygging av hovedvegssystemet (nasjonale satsingsområder).

Kommunen opplever at de ulike særinteresser får stadig større fokus. I tillegg til jordvern gjelder dette bl a kulturminnevern, biologisk mangfold, klimahensyn osv. Kommunen mener at plan- og bygningsloven er en lov som skal avveie disse hensyn. Når det her er konflikt opplever en riktignok at statlig myndighet har problemer med å skjære gjennom. Ikke minst tar det lang tid. Hvis en her skulle få spesielle vernehjemler i tillegg vil utfordringene bli enda større.

KONSEKVENSER FOR BARN OG UNGE:

Avveining mellom ulike særinteresser er viktig for utvikling for framtidige generasjoner. Dette gjelder jordvern, men også andre interesser som i noen tilfeller må veies opp mot dette.

KONSEKVENSER FOR KLIMA OG ENERGI:

I et klima- og energiperspektiv er det viktig å verne god produktiv jord. Prognosene for framtidig matproduksjon peker i retning av at den globale matproduksjonen står i fare for å bli redusert, spesielt i deler av verden hvor både tilgangen på dyrkingsjord går tilbake og hvor produksjonsevnen reduseres som følge av klimaendringer.

Samtidig er det viktig lokalt å legge til rette for et transportsystem som medvirker til et mest mulig redusert transportarbeid og klimagassutslipp. Bosettingsmønsteret på Hedmarken tilsier at et slikt transportsystem både for bilbruk, sykkelbruk og ulike former for kollektivtransport innebærer bruk av dyrkingsjord. Dagens planlovsystem er velegnet til å foreta nødvendige avveininger.

Vedlegg:

Høringsbrev fra Landbruks- og matdepartementet, datert 11.9.2009

Vedlegg 1

Endringsforslag – lov om jord (jordlova) m.m.

Vedlegg 2

Statens Landbruksforvaltnings rapport nr. 7/2009 ”Vernehjemmel i jordlova” Utrykt
vedlegg - finnes på:

http://www.regjeringen.no/pages/2240735/SLFs_rapport_Vernehjemmel_i_jordlova_150309.pdf

... Sett inn saksutredningen over denne linja ↑

Saksprotokoll

Utvalg:	Formannskapet	
Møtedato:	04.12.2009	
Arkivsak:	09/5713-4 - 30949/09	Arkiv: V61 &13
Sak:	156/09	

HØRING - FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN

Behandling:

Jan Olav Nybruket fremmet følgende forslag:

”Stange kommune går imot de foreslåtte innstramningene i jordloven som svekker grunneiers disposisjonsrett over egen eiendom og innskrenker lokale folkevalgtes beslutningsmyndighet i plan- og arealspørsmål.

Stange kommune mener at eiendomsretten bør styrkes ved at grunneiere i større grad enn i dag skal kunne disponere over egne eiendom og at det skal være lokale folkevalgte som skal ha endelig beslutningsmyndighet i plan- og arealspørsmål for vedkommende kommune.”

Forslaget falt mot 1 stemme (Frp)

Endringsforslaget fra Bendichte Nymoen:

4. Kommunen **går imot** at det innføres en egen vernehjemmel med et nytt byråkratisk forvaltningsregime.

Endringsforslaget ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Til Landbruks- og matdepartementets forslag til å innføre en vernehjemmel i jordloven avgir Stange kommune følgende høringsuttalelse :

1. Stange kommune er enig i at det er viktig å verne de mest verdifulle jordressursene og hindre at disse blir nedbygd. Noe nedbygging er imidlertid ikke til å unngå spesielt ved utbygging av kommunikasjonsårer, men også når andre samfunnsinteresser skal ivaretas.
2. Stange kommune mener at plan- og bygningsloven gir mulighet for å praktisere et strengt jordvern, samtidig som en foretar en avveining mot andre samfunnsinteresser. Dette kan eventuelt skje i et regionalt plansamarbeid slik som en har hatt i Hamar-regionen i lengre tid
3. Departementets forslag om vernehjemmel i jordloven bygger på det grunnlaget at dagens praktisering av jordvernbestemmelsene i jordloven og plan- og bygningsloven

er utilstrekkelig. Det er ikke som bakgrunn for forslaget til vernehjemmel i jordloven gitt en vurdering av andre måter å stramme inn praktiseringen av jordvernet. Slike muligheter fins allerede i plan- og bygningsloven gjennom statlige planretningslinjer, regional planstrategi, regional plan og planbestemmelse foruten gjennom statlig og regional deltaking i kommunal planlegging. Disse mulighetene bør utnyttes framfor å lage ytterligere et nytt forvaltningsregime.

4. Kommunen **går imot** at det innføres en egen vernehjemmel med et nytt byråkratisk forvaltningsregime.

Rett utskrift:

Stange kommune, den 10.12.2009

Siv Jahr
Formannskapssekretær

Saksprotokoll sendes: Jørn Haugen